

ЖЕНИ ОД РУРАЛНИ ОБЛАСТИ

Клучни наоди од квалитативното и
квантитативното истражување

Жени од рурални области - дефиниција и големина

Според податоците на Државниот завод за статистика за јуни 2020 година, во Северна Македонија има вкупно 839.730 жени на возраст над 18 години, од кои околу 40% живеат во рурални населби.

Истражувањето во 2015 година за учеството на жени од рурални области во политиката покажа дека домашните обврски и ограничената инфраструктура, како на пр. дневен престој за децата, негативно влијаат на активното учество на жени од рурални области во политиката.¹¹ Што се однесува до семејното гласање, општо прифатено мислење кај стручните лица е дека жените во руралните области се изложени на силен притисок од брачните другари за гласање.¹² Жените од рурални области се исто така недоволно застапени во јавниот дискурс и јавниот живот.

Демографски профил

Вкупно 274 испитанички од руралните средини учествуваа во квантитативната анкета лице в лице. Истражувањето беше надополнето со фокусна група за да се обезбеди дополнителна квалитативна анализа на профилот.

11 ISSHS и Акција Здруженска: „Еднаквоста на жените при донесување одлуки и прашањето за унапредување на родовата еднаквост во Полошкиот регион“, (Скопје, 2015 година), достапно на <https://tinyurl.com/v4ot9k9>, пристапено на 30 октомври 2020 година.

12 Интервју со Џабир Дерала, извршен директор на „Цивил“, на 10 февруари 2020 година.

ТЕМИ НА ИНТЕРЕС

Интерес за општествено-политичките случувања во земјата

Колку сѐе заинтересирани за тековните општествено-политички случувања во земјата и во светот?

Истражувањето покажува дека 53% од испитаниците „воопшто не се“ или „не се многу заинтересирани“ за тековните општествено-политички случувања во земјата и во светот, додека 46% се „многу“ или „донекаде заинтересирани“. Покажаниот интерес нема разлика во споредба со жени од урбаните средини. Нешто над половина од овие жени (55%) ретко или никогаш не разговараат за овие прашања со други луѓе, во споредба со 46% од жени од урбаните средини кои не сакаат да разговараат за општествено-политички прашања.

Прашања од интерес

Колку ве загрижуваат следниве информации/прашања/теми?

Колку ве мотивираат следниве прашања/теми да бидете општествено и политички активни?

Здравствената заштита (83%), економската и социјалната стабилност (78%) и локалните проблеми (75%) се трите приоритетни проблеми кај испитаниците. Овие прашања, вклучително и образованието, се сметаат за клучни мотиватори за нивното социјално и политичко активирање.

Оваа група е најмалку загрижена за меѓуетничките односи и специфичните потреби на нивната етничка група, нивниот род и судството.

Резултатите што се однесуваат на „специфичните потреби на нивниот род“ може да се читаат заедно со недостигот на знаење и родовото слепило во перцепцијата на нивните социјални проблеми, со исклучок на родовата нееднаквост и системските неповолности и дискриминацијата на жените.

ИЗВОРИ НА ИНФОРМАЦИИ

Истражувањето, а особено дискусиите во фокус групите, укажуваат дека жени од рурални области се претежно заинтересирани за информации во врска со КОВИД-19, образованието, невработеноста, проблемите на младите, како и моменталната политичка состојба и формирањето на новата влада¹³.

Главните теми на интерес се однесуваат на:

- ♦ Недостиг на чиста вода за пиење
- ♦ Недостиг на системи за канализација и отпадни води
- ♦ Лоша инфраструктура, асфалтирани улици, поплавени улици поради обилни врнежи од дожд
- ♦ Кучиња скитници
- ♦ Недостаток на градинки
- ♦ Лош систем за напојување со електрична енергија што резултира со чести прекини на електрична енергија

Повеќе од половина од жени од рурални области испитаници (55%) ја посочија телевизијата како главен извор на информации

ТВ 55%

¹³ Теренските активности (интервјуата и фокусните групи) на истражувањето се совпаднаа со консолидацијата на владата по парламентарните избори во јуни 2020 година.

“ Во моментиов сум заедно со моите деца... но ќе се обидам да го кажам моето мислење. Како и другите учесници, и јас сум загрижена за пандемијата и здравството во нашата земја. Порано бев заинтересирана за политика, но во последно време не сум. Се држам наситрана. ”
Жена, 38, Теарце

Повеќе од половина од жени од рурални области испитаници (55%) во споредба со 52% жени од општата популација или 49% жени од урбаните населби, ја посочија телевизијата како главен извор на информации, 24% од испитаниците истакнуваат дека се информираат за тековните општествено-политички настани преку социјалните медиуми, 7% најчесто се информираат преку веб-портали, 5% преку семејството и пријателите, додека 7% воопшто не се информирани.

Слично како и жените од урбаните населби, наодите од фокус групата со жените од рурални области покажуваат ниско ниво на доверба во медиумите и тенденција да се следат информации од повеќе различни медиуми, заради споредување на информациите и формирање сопствено мислење.

Во исто време, некои испитаници изјавија дека воопшто не се информираат од веб-страниците на институциите и општините, бидејќи според нив, сите информации на овие веб-страници се застарени и нецелосни.

“ Не ги користам социјалните медиуми, но следам различни ТВ канали, Алсај, ТВ 21, Телма ...Слушам, ги читам весниците, но не им верувам. Тие известуваат, но којзнае дали се точни. ”
Жена, 38, Теарце

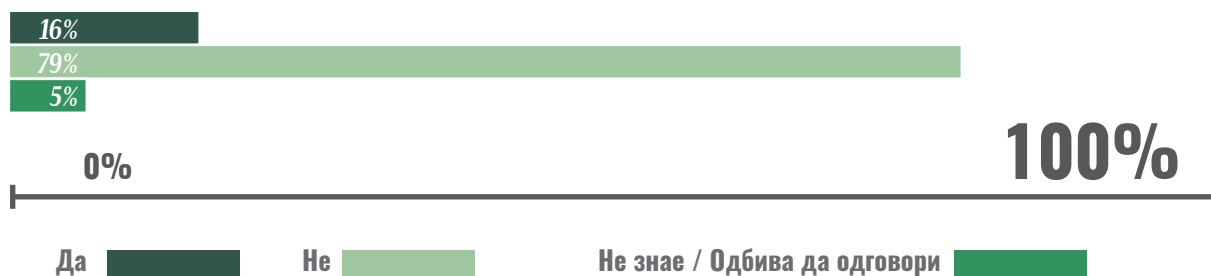
ГРАЃАНСКО УЧЕСТВО

Осум од десет испитаници во истражувањето никогаш не учествувале во ниту имаат намера да се занимаваат со граѓански активности.

Дали сите биле вклучени во некој настан, активности или процес што може да има значајно влијание во заедницата или во местото каде што живеете?

Дали сѐе заинтересирани за поактивен граѓански ангажман?

Дискусијата во фокус групите укажува на неколку фактори што придонесуваат за мало граѓанско учество на жени од рурални области:

- ♦ Стереотипи и предрасуди кон жените.
- ♦ Недостаток на самоверба и ниска свесност за нивните права.
- ♦ Дискриминација на жените во однос на возраста, физичкиот изглед и политичката ориентација.
- ♦ Премногу обврски во домаќинството, грижа за децата и грижа за стари лица.

Треба да се напомене дека споменатите фактори се специфични за жени од рурални области и не се карактеристични за општата популација.

“ Се согласувам дека жениите денес се многу еманципирани, образовани и свесни за своите квалитети. Но, да бидам искрена, жениите имаат повеќе одговорности дома отколку мажите. Тоа е една од причините зошто не присуствуваме на собири и настани онолку колку што сакаме. Многу повеќе сме приврзани за нашиот дом отколку за она што се случува надвор. ”

Жена, 66, Илинден

Жените од рурални области ја сфаќаат родовата нееднаквост како фактор на исклучување поради обврските во домаќинството и грижата за децата и старите лица, што ги ограничува нивните можности за граѓанско учество.

“ Мислам дека жениите имаат моќ, но својот сè уште не признава колку сме моќни. Иако се тврди дека жениите се еднакви со мажите и дека имаат права и способности, сепак е многу тешко. Ова го велам затоа што има неколку основи за дискриминација. Не сме дискриминирани само како жени, туку и според припадноста на политичките партии, без разлика дали сме убави или не, без разлика дали сме постари или помлади. ”

Жена, 31, Ливага

Жените од рурални области наведуваат ограничено време и недоволна помош за извршување на секојдневните обврски, што укажува на непризнатиот и непроценлив труд што го ограничува нивното граѓанско учество. Покрај тоа, родовите предрасуди и стереотипите, вклучително и слабо развиената свест, се наведуваат како демотивирачки фактор. Овие се контекстуализирани првенствено во рамките на ограничените услови (на пример, инфраструктурата), наместо во рамките на родовата еднаквост.

Фактори што промовираат учество

Одговорноста на системот е клучен мотиватор за испитаничките да се вклучат во активност што може да влијае на промените во заедницата, како што забележуваат 30% од испитаниците. Други важни мотивирачки фактори се однесуваат на застапеноста на нивните интереси (15%) и изгледите за добивање лични или семејни придобивки (14%).

Во продолжение е даден преглед на препораки што можат да помогнат за зголемување на граѓанската вклученост и учеството на жени од рурални области:

- ♦ Правична поделба на домашните обврски меѓу членовите на семејството и поддршка од сопругот и другите членови на семејството;
- ♦ Подигнување на свеста за правата на жените преку организирани форуми и неформални состаноци на општинско ниво;
- ♦ Градење самоверба, вежбање говорништво во јавноста и пред медиумите, особено за помладата популација на жени;
- ♦ Стимулирање на упорност, смелост и родова еднаквост при воспитување и едукација на младите девојки.

Шеесет и три проценти (63%) од жените испитаници кои живеат во рурални населби не веруваат дека можат да имаат граѓанско влијание, 14% повеќе од жените испитаници кои живеат во урбани населби.

Дваесет и три проценти (23%) испитанички од руралните области сметаат дека можат да имаат значајно влијание во нивната општина. Помалку од 5% веруваат дека можат да имаат влијание кај Премиерот, Парламентот, министрите и Претседателот на државата.

Подготвеност и способност да учествуваат во граѓански активности

Што се однесува до учеството во јавниот живот, жени од рурални области наведуваат склоност кон анкетирање (38%), брошури и летоци како информативни средства (36%) и состаноци со колеги/ пријатели за да разговараат за општествените прашања кои ги засегаат лично или семејно (34%). Значително помал процент од испитаниците се подготвени да учествуваат во собири на политички партии (8%), онлајн состаноци (12%) и јавни дебати (14%).

Во кои граѓански активности сакаат да учествуваат?

38%

Одговарање
на прашалник

36%

Информирање
од леток

34%

Дискусија со
колеги/пријатели

Истражувањето покажува дека 63% од испитаничките не веруваат во постигнување позитивни промени со индивидуален ангажман (43%) или преку невладини организации (20%), додека 25% немаат интерес за политика, што ја објаснува ниската мотивација за граѓанско учество.

Меѓу анкетираната група жени од рурални области, процентот на оние кои не веруваат во постигнување позитивни промени со индивидуален ангажман (43%) е поголем во споредба со урбаните жени (27%).

Уште една тема нагласена од страна на испитаничките е едукацијата на девојчињата, стимулација на нивната самодоверба, асертивност и истрајност, како и подигнување на свесноста за родовата еднаквост. Истовремено се потенцира важноста момчињата да бидат воспитувани да ги почитуваат жените и да промовираат родова еднаквост наместо промоција на патријархални родови улоги во семејството и во општеството.

ИЗБОРЕН ПРОЦЕС

Учесниците во фокус групата најчесто ги поврзуваат изборите во земјата со следниве фрази: „лаги“, „неисполнети ветувања“, „луѓето и политичарите живеат во паралелни светови“, „напади и клевети наместо добри партиски програми“.

Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите?

68%

Да

23%

Не

1%

Одбива да одговори

8%

Не знае

Седум од десет испитанички кои живеат во рурални области (68%) сметаат дека секој глас е важен и може да влијае на изборните резултати, додека две од десет (23%) не веруваат во тоа.

Шеесет проценти (60%) од испитаничките посочуваат дека гласањето само по себе не е доволно за да се изврши промена на политиката, 25% сметаат дека гласањето може да предизвика промена, додека 13% тврдат дека немаат став по однос на прашањето.

Мотивација за гласање

Колку често гласаат?

50% редовно

22% често

16% понекогаш

6% обично не

4% никогаш

Педесет проценти (50%) од испитаничките наведуваат дека гласаат редовно, 22% често, 16% понекогаш, 6% обично се воздржуваат и 4% редовно се воздржуваат од гласање.

Четириесет и три проценти (43%) од испитаничките гласаат за различни политички партии за време на различни изборни циклуси, додека 40% редовно гласаат за иста партија.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

52%

Граѓанско право
и должност

40%

Изгледи за
подобра иднина

27%

Страв од злоупотреба
на гласот

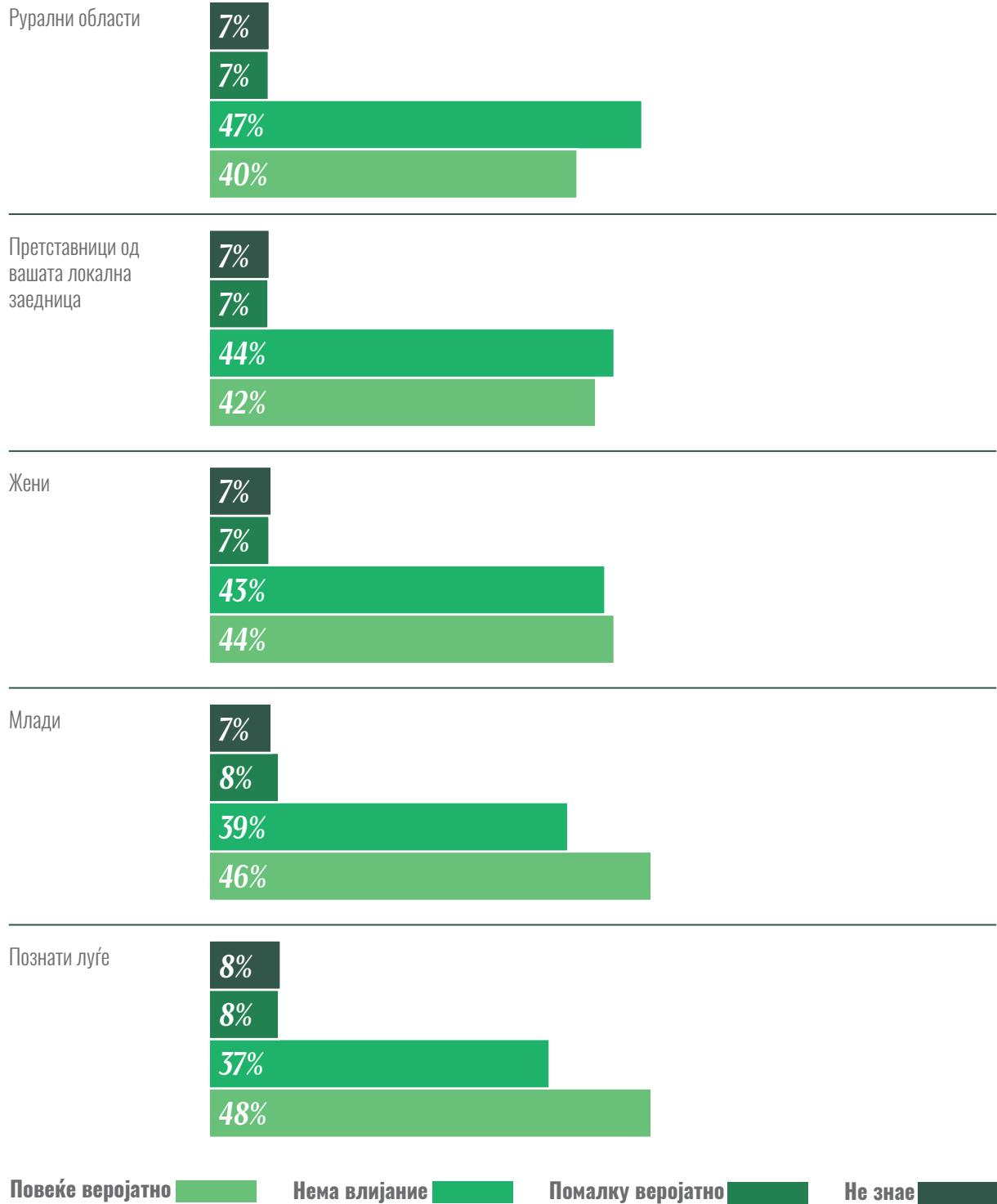

Трите примарни фактори што позитивно влијаат на одзивот на испитаниците се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (52%), изгледи за подобра иднина (40%) и страв дека нивниот глас ќе биде злоупотребен (27%).

Шеесет и шест проценти (66%) од испитаничките гласаат исто или најчесто исто како и нивните семејства, додека 28% гласаат исто или најчесто исто како и нивните пријатели.

Испитаничките би сакале да видат повеќе познати луѓе, млади луѓе и жени, како претставници на кандидатските листи.

Доколку на кандидатскиите листи за пратеници или од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за оваа политичка партија?

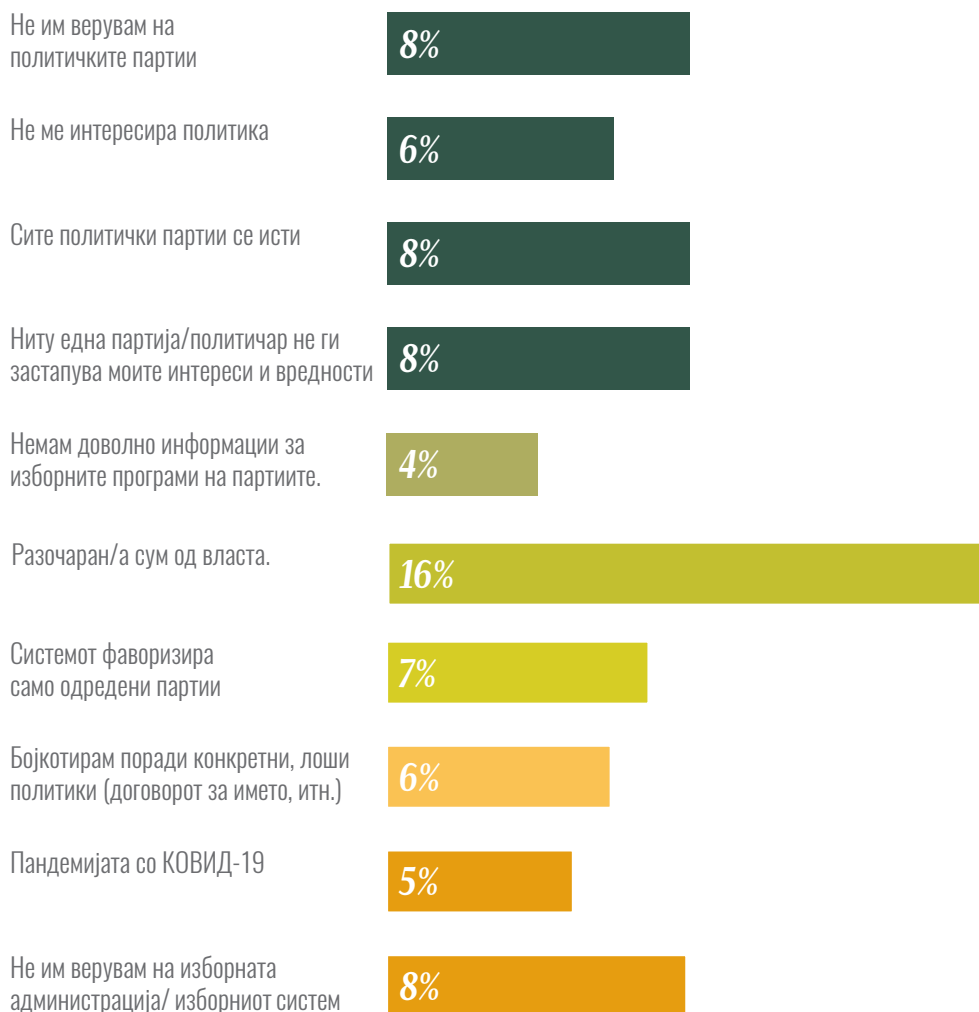

*“ Мора да се бориме сами и да не ги поценуваме
нашите способности, затоа што, да бидеме искрени,
појамејни сме од мажите. Уборни сме. Ако поставиме
цел, не се предаваме и одиме до крај. Затоа не смееме
да си дозволиме да бидеме граѓани од втор ред и
треба повеќе да се занимаваме со политика. ”*
Жена, 38, Тетарце

Демотивација за гласање

Незадоволството од власта и од политичките партии е клучниот фактор што влијае на одлуката на учесничките во истражувањето да не излезат на гласање.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Избирачкиот список не е ажуриран

3%

Ништо не може да ми влијае

17%

Одбива да одговори

2%

Не знае

4%

Наодите од фокус групата покажуваат дека жените од руралните средини наведуваат дека притисоците од партиите се особено силни во руралните области и дека членството во политичка партија е често најважниот услов за вработување.

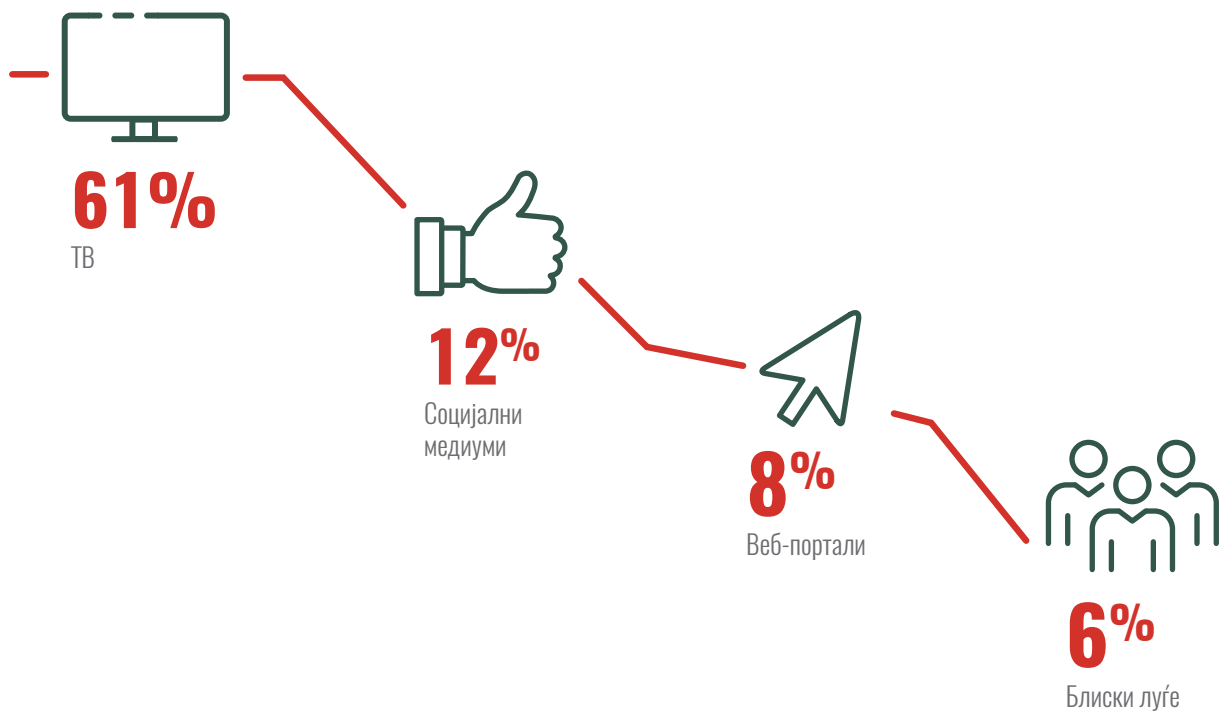
“ Да, бев под притисок и мојот сојуз истака така. Тоа беше во 2016 година пред изборите. На мојот сојуз му се заканија дека ќе ме отпиуваат ако не гласам за одредена политичка партија. Не можам да заборавам колку беше стресно. Не сакам никој да го доживее тоа. ”
Жена, 38, Тетово

“ Не знам дали да го наречам притисок, но ми рекоа дека ако сакам да работам треба да гласам за нив. На крајот, не ја добив работата. Оттогаш, не верувам во нишу една партија. ”
Жена, 26, Прешево

КОМУНИКАЦИЈА СО КАНДИДАТИТЕ И ПАРТИИТЕ

Телевизијата (61%), социјалните медиуми (12%), веб-порталите (8%), пријателите и членовите на семејството (6%) се доминантни извори на информации во врска со изборите.

Учесниците во истражувањето забележаа дека вестите (52%) и дебатите (26%) се најкористените методи за добивање информации во врска со изборите. Секој десетти испитаник (11%) посочува дека воопшто не се информира за изборите.

Осумнаесет проценти (18%) од испитаниците се потпираат на политичките постигнувања и резултати на кандидатот при донесување на одлука, додека медиумите (16%), комуникацијата од врата до врата (15%) и личната комуникација во помали групи (19%) се **најпосакуваниот вид комуникација со партиските кандидати и избраните претставници помеѓу изборите.**

Испитаничките претпочитаат **ист вид на комуникација со кандидатите пред избори.** Имено, 33% се потпираат на политичките постигнувања и резултати на кандидатот, додека во однос на формите и видовите комуникација, претпочитаат медиуми (28%), од врата до врата (22%) и лична комуникација во помали групи (26%). Што се однесува до приоритетните области, жени од рурални области претпочитаат политичките партии да се фокусираат на:

- ♦ Подобрување на здравствената заштита
- ♦ Стимулирање на младите да останат во селата
- ♦ Намалување на корупцијата во државните институции
- ♦ Почитување на човековите права и слободи
- ♦ Подобрување на слободата на медиумите и слободата на говорот

БАРИЕРИ

Препреките идентификувани кај жените генерално се значително истакнати кај жени од рурални области. Најистакнати меѓу нив се патријархалниот систем на вредности, недостигот на време за домот и семејството и недовербата во својата способноста да влијаат.

Препреките карактеристични за жени од рурални области што воопшто не се нагласени од жените од општата популација се:

- ♦ Ниска свесност за важноста на граѓанското и политичкото учество на жените.
- ♦ Силно чувство на дискриминација врз основа на возраста, изгледот и сл.
- ♦ Изразено отсуство на самодоверба и компетентност.
- ♦ Слабо вмрежување, системи за поддршка и тимска работа.
- ♦ Лоша транспортна инфраструктура и врски за да се овозможи нивно учество.
- ♦ Засилен притисок од страна на политичките партии и кандидатите за време на изборниот период.

ПРЕПОРАКИ

Препораките што се однесуваат на жените од општата популација важат и за заедницата на жени од рурални области, со акцент на следниве приоритети: свесност, доверба, верување во влијанието и канали/начини на учество.

Зголемување на свеста за важноста на учеството на жените

- ♦ Акцентирање на важноста и придобивките од општествено-политичкото учество на жените. Поттикнување на доверба во партиципативна демократија во која се дава приоритет на прашањата што ги засегаат директно жените како на пример здравство, образование, грижа за семејство и квалитетот на животот.
- ♦ Деконструирање на стереотипите и предрасудите.
- ♦ Користење позитивни примери на женски политички претставници и активисти во политичките кампањи.
- ♦ Усогласување на однесувањето на членовите на партијата со вредностите на родовата еднаквост.
- ♦ Градење сојузи со мажите и организациите за жени заради промовирање учество на жените во јавниот и политичкиот живот.

Зајакнување на сопствената перцепција на жени од рурални области како моќен агент на промени

- ♦ Промовирање позитивни примери што заедницата ги препознава и почитува.
- ♦ Воспоставување механизми за консултација и комуникација со жените во локалните заедници при креирање партиски програми или политики.
- ♦ Промовирање и олеснување на проектите и иницијативите на помалите заедници кои се занимаваат со прашања од интерес за жени од рурални области.
- ♦ Редовен мониторинг и следење на проблемите на руралната заедница во периодот помеѓу изборите.
- ♦ Охрабрување на политичарите и активистите на најголемите политички партии да

се залагаат за потребите на руралното население.

- ♦ Употреба на различни форми на комуникација, вклучувајќи неформални состаноци со влијателни локални претставници и активисти, согледувања од трети страни, проекти во заедницата со поддршка од политички партии или други организации, редовни месечни посети на заедницата.

Зајакнување на улогата и самовербата на жени од рурални области

- ♦ Градење атмосфера на доверба, почит и недискриминација.
- ♦ Обезбедување развој на специфичен сет на вештини за да се олесни самостојното граѓанско учество, вклучително и вештини за лидерство, јавно обраќање и јавен настап, земајќи ги предвид секојдневните домашни обврски на жени од рурални области.
- ♦ Акцентирање на колективното, наместо индивидуалното учество.
- ♦ Поддржување политичка култура што го поттикнува учеството на жените на сите нивоа во општеството, без страв од сексизам или фанатизирана злоупотреба и говор на омраза, заплашување и насилство.

Промовирање нови канали и патишта за поттикнување граѓанско учество на жени од рурални области.

- ♦ Формати кои треба да се земат предвид: редовни состаноци, анкети или други начини за изразување на мислења на одредена тема.
- ♦ Иницијативи за решавање на локалните проблеми.
- ♦ Хуманитарни иницијативи
- ♦ Иницијативи засновани на вештини (готвење, рачна изработка, итн.)

Создавање сојузи:

Со локалните граѓански организации за:

- ♦ Идентификување прашања на ниво на заедницата кои се важни за локалните жени.
- ♦ Поддршка на мали проекти иницирани од локалните организации.
- ♦ Воспоставување близок контакт со руралните заедници.
- ♦ Зајакнување на капацитетите, позицијата и вмрежувањето на локалните организации во рамките на руралната заедница, заради зголемување на нивниот кредибилитет и влијание.

Со медиумите (дигитални и традиционални)

- ♦ Промовирање прашања релевантни за жени од рурални области, вклучително и прашања насочени кон подобрување на квалитетот на животот на руралното население и жени од оваа група.
- ♦ Следење на напредокот на проектите релевантни за руралното население и жени од оваа група.

- ♦ Промовирање наративи со акцент на позитивни и успешни примери на активисти кои живеат и делуваат во рурални области.
- ♦ Промовирање разновидност на кандидатите (жени, млади од рурални области) за време на изборната кампања.
- ♦ Промовирање нови канали и патишта за граѓанско учество на руралната заедница со акцент на жени.

Избор на релевантни канали за комуникација и примена на традиционални и неконвенционални пристапи

Користење на ТВ за пристап до руралното население. Комбинирање национални и локални ТВ станици

- ♦ Користење формати што овозможуваат контекстуализирање на информациите, особено со оглед на тоа што ТВ е главниот извор на информации за старите лица, жените и луѓето со пониски приходи и образование.
- ♦ Користење различни видови програми, вклучително и политички, забавни, емисии за животен стил, утрински програми, итн.
- ♦ Промовирање претставници и теми релевантни за руралното население и жените од ова демографска група преку дебати, гостински програми и акцентирање на прашања како подобрување на квалитетот на животот, миграција на младите, итн.

Организирање средби лице в лице или други настани во заедницата

Поради зафатеноста на жени од рурални области и нивниот афинитет за директни контакти и состаноци, директните и неформалните состаноци можат да го поттикнат учеството во граѓански и политички активности.

- ♦ Користење формати што ја олеснуваат директната интеракција како што се: мали собири, локални неформални состаноци за градење доверба и зајакнување на нивната позитивна самоперцепција.
- ♦ Примена на родов пристап при организирање состаноци, особено при креирање на агендата или организирање дополнителна грижа и забава за децата.
- ♦ Предлагање проекти или активности во заедницата со потенцијал за групирање на жените од заедницата.

Користење на социјалните медиуми за да им се пристапи на помладите жени

Пилотирање други нетрадиционални канали

- ♦ Организирање забавни активности и настани и воведување прилагодена содржина за активирање на специфичната целна група.
- ♦ Вклучување на жени од рурални области во хуманитарни настани.
- ♦ Истражување на начините за контакт со руралното население, вклучително и жени од рурални области преку ширење на информации во автобуси, на автобуски станици, локални продавници и други установи во заедницата.